

Naročnina se plačuje v naprej in stane mesečno din. 2.—; polletno din. 10.— in letno din. 20.—; v inozemstvo dvojno. — Vse pošiljatenanaslovlistu „Sedanjost“. Nezaprte reklamacije poštnine proste. — Izhaja vsak četrtek z nedeljskim datumom v Novem mestu.

SEDANJOST

Oglasi: $\frac{1}{2}$ strani din. 300.—, $\frac{1}{4}$ in $\frac{1}{8}$ sorazmerno; manjši: mm 50 par; trivrstični in ob-smrtnice 43 par; poslana, reklamne notice itd. v besedilu mm din. 1.20. Koristonosna društvena priobčila 30% popusta. Pri večkrat oglaševanju znaten popust.

Odkrita beseda Slovincem.

Politika je kakor težko naložen voz sena na gori: če boš vozil hitro in neprevidno, ne oziraje se na nevarne kotanje, globoke kanale in vratolomne ovinke, boš prevrnil, zdobil voz, in ti in tvoja vprežna živina bosta v smrtni nevarnosti. Ako pa voziš pametno, boš pred mrakom doma, zdelan sicer in truden, a zadovoljen, ko boš videl, da tvoj znoj ni bil zaman.

Kakor previden kmet vozi seno tako mora slovensko delovno ljudstvo peljati tudi politiko: s pridom in pametjo, imajo neprestano noč in dan pred očmi svoj politični smoter: popolno politično gospodarsko in versko kulturno svobodo v okvirju mednarodno priznanih meja Jugoslavije, h kateri morajo ob prvi dani priliki priti še neodrešeni bratje in pa Bolgarija. To je in mora postati politična veroizpoved slovenskega ljudstva, ker dokler se ta veroizpoved v dejanskem življenju ne uresniči, homo ostali Slovenci hlapci, pridni, delovni in vedno hvaljeni hlapci, kar je sicer lepo, ima pa to slabost, da se bodo od našega dela in od žuljev naših rok redili drugi, mi pa se jim bomo morali dan na dan zahvaljevati za tenek košček kruha, odrezanega od našega hlebca.

To je naš program in program ljudske stranke z ozirom na slovenski narod na eni strani in z ozirom na celo Jugoslovansko delovno ljudstvo na drugi strani: Politična, gospodarska, verska in kulturna svoboda celokupnega delovnega ljudstva, vseh tistih, ki z delom svojih rok ali z uma svitlim mečem delajo za svoj obstanek in človeški družbi v korist. To je prvi in glavni program ljudske stranke v Nemčiji, ljudske stranke v Italiji, ljudskih strank sploh in sevedatudi naše ljudske stranke. Šele iz tega vrhovnega, vseobsegajočega programa izhajajo v ljudski stranki druge programne točke, izmed katerih je ena tako gorko, dosledno in neustrašeno bojevana zahteva po upravnih in zakonodajnih ljudskih samoupravi. Ker je namreč zgodovinsko dokazano, da centralizem vobče ne nudi ljudstvu niti politične, niti gospodarske, niti verske, niti kulturne svobode, marveč pridržuje te pravice izključno izvestnemu številu vladajoče klike, ljudstvu, ki ga nazivlje „podanike“, ne pa državljanke ali sodržavljanke, pa jih deli samo v obliki drobtin in milosti, — zato so postavile ljudske stranke v vsek modernih državah (Češko-slovaška, Nemčija, Italija, Jugoslavija itd. itd.) Zahtevo po upravnih in zakonodajnih ljudskih samoupravi. Avtonomija torej v svrhu dosega politične, gospodarske, verske in kulturne svobode delovnega ljudstva. Iz tega je menda razvidno jasno dovolj, da je naša zahteva po avtonomiji podrejena vrhovnemu programu ljudske stranke ki ga označujemo na kratko: politična, go-

spodarska, verska in kulturna svoboda delovnega ljudstva.

To sem izpeljal na dolgo in široko v poljubni obliki zato, ker prihajajo med slovensko ljudstvo novi preroki v obliki pobeljenih grobov, obljublajoč manj ali več popolnoma samostojno slovensko republiko, ali jugoslovansko zvezno republiko, od katere edino da je odvisen nadaljni obstoj Slovenije in Jugoslavije. In obstoja manjša ali večja nevarnost, da pojde ljudstvo tem novim evangelistom na limanice, kakor je nasledlo pri zadnjih državoborskih volitvah oznanjevalcem „samostojne“ resnice, ki je prineslo mesto odrešitve iz neznosnega položaja slovenskemu ljudstvu le k temu verige suženjskega centralizma. Vsem, ki bodo zapadali mamljivim besedam medenonstih nevh skušnjavcev, pa naj imajo neprestano pred očmi:

1. Naš glavni protest je: politična, gospodarska, verska in kulturna svoboda delovnega ljudstva.

2. Ta veliki smoter se bo dal doseči edinole z enotero poceto celokupnega delovnega ljudstva, organiziranega v enotni, veliki in močni ljudski stranki.

3. Ljudska stranka prav natančno ve za ljudsko razpoloženje in prepričanje v državopravnih vprašanjih. Toda spričo svojege glavnega velikega smotra pod točko 1. vozi svoj političen voz s pametjo in s pridom, da ga ne prevrne ljudstvu v pogubo, marveč, da ga s pametjo in s pridom pripelje v varno zavetje domačega kozolca, ki se mu pravi: popolna ljudska svoboda!

Mislim, da to zadostuje in da je povedano dovolj jasno; kajti: vse ob pravem času! V maju dozorela pšenica ni bila še nikoli za nič! Tedaj pa, ko bo slovensko ljudstvo organizirano po svoji ogromni večini v ljudski stranki, v katero po svojih težnjah iz težav edinole spada, tedaj bomo zagodli drugo pesem: ali bo valček ali polka, še ne znamo, vemo le, da za polke slovensko ljudstvo danes ni razpoloženo. Danes leži nad nami turobni „miserere“. V ljudstvu je moč, da ga izpremeni v veselejši spev. In to se bo zgodilo, ako bomo na seme novih prerokov odgovarjali z delom za napredek in razmah ljudske stranke. To naj bo naš maj.

Vsegermanski načrti

(Priobčujemo ta članek le iz spoštovanja napram piscu, z izvajanjem pa, ki puščajo iz vidika splošen evropski položaj, v katerem se Jugoslavija mora boriti s stvarnostjo, se nikakor ne strinjamo. Rusija je problem zase in njegova rešitev je v katolicizmu. Nemški židje, francoski framazoni in angleški razkolniki ga ne bodo rešili. Op. ured.)

Kakor znamenja kažejo, se je z rusko-nemško pogodbo izvršilo nekaj, kar se je že dolgo pripravljalo — že dolgo pred svetovno vojno.

Korak za korakom naj bi se izpolnilo to, kar so v prvi vrsti nemški pisatelji, pesniki in politiki prorokovali, namreč, da

bodi ves svet nemški. Na take visokoletne prorokbe je gotovo naslanjal nemški cesar Viljem II. proti koncu za Nemčijo navidezno nesrečnemu izidu vojne svoje besede, ko je pri neki priliki dejal: „Anglija in Nemčija obe ste germanski državi, bolje bi bilo torej da se pobratita nego zavojujeta, ker spadata pod eno streho“.

Korak torej, ki ga je storila zdaj Nemčija — ni najbrže ne brez vednosti svojega ekscesarja — je Velegermanije močno približal soojemu cilju.

Navidezno je pogodba, ki sta jo sklenile obe sosedni državi, le gospodarskega značaja. Toda ne tiči li v tem značaju ogromen del politike Velike Germanije? Kdor ima oči, da gleda, ta lahko vidi. Seveda naše časopisje od kraja vse tega ne vidi ter se celo veseli tega za nas usodnega dogodka — tako daleč zvodi človeka slepota in nevednost!

Nemčija — industrijska država — nima za svojo industrijo, s katero je preplavljala svet pred vojno, surovin, to je znano. Pred vojno jih je dobavljala deloma iz Amerike, ponajveč pa iz svojih prekomorskih kolonij, pa tudi že nekaj iz Rusije in drugih krajev. Nemška industrija med vojno v prevem pomenu besede ni nič trpela, razun da je zavladal v teh časih vsesplošne svetovne stagnacije tudi v nemških obratih začasni zastoj. Toda Nemčija je po vojni ostala nedotaknjena, nepoškovanana, kar nobena druga vojujočih se držav o sebi reči ne more. Nemške tovarne so ostale cele in so po vojni zamogle zopet razviti obratovanje, — na prisilno delo v teh obratih pa je pritegnila Nemčija ogromne množice — ruskih vjetnikov.

A kaj so počeli v istem času nemški vjetniki v Rusiji? Pripravljali so tla zgodovini, ki je zdaj pojavila svoje lice . . .

Car Nikolaaj je ob svoji nasilni smrti vzkliknil: Boljševizem bo nesreča Rusije!

Ko je, vže jeseni leta 1914, Nemčija spoznala, da izgubi vojno igro, je podkupila dve židovski izdajci, Ljenina in Trockega, odštevša vsakemu 50.000 zlatih mark v svrhu, da napravita v Rusiji zmedo, na kar je poslednja izstopila iz vojne zveze velike antante ter sklenila separaten mir v Brestu Litovskem. S tem je bila odstranjena za Nemčijo nevarnost pohoda ruskih armad v Berlin z ene strani in zasedba držav po zapadnih silah z druge strani.

Šahovska poteza nemške politike se je čudovito posrečila!

V širni slovanski državi pa je začelo šele po tem dogodku vreti: pripravljala se je strašna revolucija, od katere edino je še pričakovala Nemčija uspeh.

Odstranitev carizma kot glavne ovire na tem vspehu, odstranitev vse merodajne narodne inteligence, oslabitev ljudskih mas in zaslužjenje istih novemu v krutosti

carizem daleč presega jo čemu boljševiškem t. j. nemško-židovskemu režimu in končno iz izžete Rusije narediti pohlevno orodje boljševiške t. j. pangermanske politike, — to je bil cilj, za katerim je šla Nemčija, ako se jej ne posreči doseči z orožjem svojih namenov: podjarmiti si svet.

Konečni rezultat se je pojavil v presečenju na genovski konferenci.

In temu rezultatu, temu presenečenju bo poslej nedvomno sledilo še več presenečenj, še več rezultatov vsegermanske politike. Ona je po tej pogodbi postala prava lastnica neizračunljivo ogromnih prirodnih zakladov Rusije. Vse prirodine, bodisi kovine, biseri, premog, nafta itd. se bo stekalo v tovarne Nemčije: odkoder se bode vračalo izdelano blago nazaj v Rusijo in po vsem ostalem svetu, kakor daleč mogoče. In dogovor veli, da Rusija svojih surovin ne sme predelavati sama, kakor to dela zdaj n. pr. Amerika in razne druge države, ki so prej zalagale Nemčijo s surovinami. Rusiji so po tem dogovoru poploma zvezane roke, ona pridelke svoje lastne zemlje ne sme svobodno razpolagati kakor naravni lastnik in gospodar, marveč je vezana z njimi edino le na Nemčijo.

In koliko bo Nemčija, odnosno njena po večini židovska industrija zaslužila, kak narodni zaklad si bo pri tem stekla, si je lahko misliti. Ne bo dolgo in nemška industrija narekala cene industrijskih izdelkov celemu svetu.

Umevno je, da je ta rusko-nemški dogovor vznemiril ves svet, ki ne more simpatizirati z velenemškimi nameni, predvsem Francijo. Ves nemško-ruski Izrael je kričal, ko so hoteli Rusijo izžemati „francoski veleoderuhi“ — in naši slepi časopisi so vpili z njimi in še vpijejo!

Ko pa bodo izžemali največjo slovanško državo nemški, odnosno velegermanski veleoderuhi, — o, potem bo vse lepo in dobro!

Spomenica Jugoslovanskih škofov.

Zagreb, 3. maja 1922.

Spomenica jugoslovanskega episkopata, ki se je sklenila na zadnjih konferencah v Zagrebu in ki se pošlje kralju, ministrskemu predsedniku in ministru za vere, se glasi:

Ko smo s tolikim navdušenjem in veseljem pozdravili ustanovitev naše nove zedinjene domovine, smo mislili, da se bodo v njej kot ravnopravni bratje enako prijetno in zadovoljno počutili kakor Srbi tako tudi Hrvatje in Slovenci. Posebej smo bili mnenja, da katoliška cerkev nikdar ne bo imela razloga za pritožbo, da se zapostavlja ali celo ogrožava svoboda njenega življenja in delovanja. To so nam tudi sporočali od najuglednejših osebnosti in z najvišjih mest, a vsi smo to tem raje verjeli, ker smo vedeli, da je samo enakost in ravnopravnost — in samo to ustvarja zadovoljnost vseh državljanih v državi — edini zanesljivi temelj napredka in sreče in ker smo mislili da to vedo tudi tisti, ki vodijo usodo naše države.

A prišlo je drugače!

Ni naš posel, da bi se pečali s politikom kot tako; toda kot ečetje in pastirji svojih

In ne le to!

Ko bi bila n. pr. Francija zavzela odločilno mesto o ruski gospodarski politiki, gotovo bi bila pri tem rešpektirala narodno posest ruskega naroda. A tega Nemčija, odnosno Velegermanija ni hotela — zakaj? Zakaj je hotela v Rusiji izpodrinuti v tem oziru pravičnejšo Francijo? I pač le zato, ker spaja s svojo gospodarsko politiko v Rusiji politiko germanizacije! Znano je iz predvojnih časov, da je Nemčija križem sveta snovala svoje „Schulvereinske“ šole, kjer se je nateplo par nemških družin, že je morala imeti nemško šolo, v katero so zvažljali drugorodno mladino, da se notri ponemči. In kaj je počela ista nemška politika že pred vojno v Rusiji, ve že zadnje politično dete!

Da s to nemško politiko soglašajo germaniska Anglija — kdo bi se temu čudil! Danes se ta hinavka, ki je hlinila prijateljstvo Franciji, očitno na genovski konferenci izneverja temu prijateljstvu in proži roko navideznemu sovražniku — Nemcu, s katerim hoče deliti ruski plen in dolgo ne bo, ko si bosta podala roko preko Indije in Perzije čez glavo slovanske Rusije in zavojevala ostali svet, ako ne bo hotel plesati po njihovem taktu.

In takrat bo v novo zasušnjeni Slovan zopet prelival svojo kri za velegermanske koristi, pri tem pa izginjal s svojim rodnom z lastne zemlje! — Kajti ni pričakovati, da bi prabarbarski narod Germanov imel plemeniteje namene, s katerimi bi hotel pridobiti srce negermanskih rodov.

Dopisi.

Iz Šmarjete. Tukajšnje izobr. društvo je prirepilo v nedeljo 30. aprila t. l. igro „Trije tički“ ob zelo veliki ndeležbi občinstva. Igra se ponovi 14. maja. — Isti

katoliških vernikov ne moremo drugače, nego da damo duška težki boli svojega srca, ki jo čutimo, videči, kako se državna politika vodi tako, da se enokrvni bratje čimdalje bolj odtujujejo. ločijo in mrze, tako da se jez med njimi čimdalje bolj širi ter se vedno češče ponavljajo usodne besede o amputaciji, separaciji. Tega niso smeli zamolčati, kajti kakor so sploh cerkvenopolitična vprašanja in državno-politične razmere v kaki državi v medsebojni zvezi in odvisnosti, tako je po našem mnenju današnje bedno stanje katoliške cerkve v naši državi nezrel plod nezdravih splošnih političnih razmer v deželi. In kdorkoli iskreno ljubi to našo zedinjeno domovino, se ne sme zadovoljiti samo z boleščjo v srcu, ampak mora tudi delati, da se te razmere popravijo. Mi škofje, od Boga postavljeni pastirji svoje črede, nismo nehali opozarjati kraljevo vlado na žalitve in krivice, prizadete katoliški cerkvi, ki so obenem eden bistvenih razlogov za nezadovoljnost Hrvatov in Slovencev. Priče naše skrbi in prizadevanja so mnogo naše vloge, ki so skoraj vse ostale brez uspeha in velika večina vrhu tega tudi brez vsakega odgovora. Ljubezen do domovine in naroda nas vendar sili, da v tej resni spomenici ponovimo naša dosedanja prizadevanja za ozdravljenje cerkveno-političnih razmer v državi, ki so očevidno sov-

dan 30/4 so se vršile volitve v odbor za agrarno reformo. Čeprav so samostojneži napeli vse moči in se niso sramovali agitirati celo s trditvijo, da bo samo tisti dobil v najem grajščinska zemljišča, kdor bo z njimi volil, je zmagala z znatno večino SLS. — Čeprav so bili v volivni komisiji zastopani samo samostojni, ker je župan odklonil zastopnika SLS so se ate Povše pritožili proti veljavnosti volitev, menda zato, ker niso mogli porabiti za proslavo zmage pripravljenega „pulfra“, ali pa ker se boje, da bi jih od jeze utegnili zadeti kap. Moletov Polde se bo tudi gotovo pritožil, da ni imel nihče apetita do pripravljenih posanih piščancev in Janko Moletov se seveda tudi boji da jim ne bi državo-tvorni Povše zaplenil njihovega od jeze radečega belo oblečenega Poldeta, kot nekoč cerkveno zastavo. Karlovšek tudi želi novih volitev, ker pravi, da se vedno enako iztoči naj se pije na veselje ali žalost. Tudi naši ljudje želijo novih volitev, da bodo pokazali Povšeta, da je njegova trdnjava za vedno porušena. Proti ponovnim volitvam bi morebiti ugovarjal edino Povšetov žep, ker dobi pri vsakih volitvah „grizo“, da mora k „doktorju“ Žerjavu kakor pravijo.

Suhor pri Metliki. Kdor obišče Belokrajino, če se vozi po železnici, zgleda od semiškega predora na levo ob pobočju dvo-stolpno cerkev sv. Jožefa; ako pa pride čez Gorjance, jo vidi pri vasi Hrast na prijaznem gričku. Tu se je vršil od 30. aprila do 7. maja zopet sv. misijon po preteku dolgih 14 let. Vodili so ga č. gg. misijonarji lazaristi iz Ljubljane. Temeljiti so privabili zmirom več ljudi v cerkev, kjer se je vršilo notranje prenovljenje človeških src, kakor je prerčenje v zunanji naravi prinesla ljuba pomlad. Tretjo povelikonočno nedeljo se obhaja tudi žeganje župnega zavetnika Varstvo sv. Jožefa, ki privabi tudi častilce sv. Jožefa iz sosednjih župnij. Letos jih je prišlo še posebno veliko kar je svedočila popoldanska procesija s sv. Rešnjim Telesom, katero je vodil naš

razne katoiški cerkvi, kar bi bistveno pripomoglo tudi do ozdravljenja državno-političnih razmer v domovini. Dodajmo samo nekaj novih stvari.

1. Kulturni program kraljeve vlade gre kakor se zdi, naravnost za tem, da se krščanski značaj šolskega pouka naravnost uniči. To se je najprej jasno pokazalo v Bački, Banatu in Baraniji, kjer so se katoliške verske šole po vrsti zapirale, zgradbe odvzemale ter se celo zasebne zgradbe katoliških redov uporabile za državne šole, siromašne redovnice pa iz njih izgnale; duhovščini se je vstop v šole popolnoma prepovedal, t. j. šole so se v polnem smislu lajicizirale.

Zagrebski nadškof in drugi škofje so ponovno odločno nastopili za to, da se te krivice odpravijo. Tudi jugoslovanski episkopat je s svoje skupne seje dne 4. maja 1921. št. 5 odposlal energično vlogo, istotako ožji odbor episkopata s seje dne 23. septembra 1921. št. 33, potem 13. januarja 1922., kjer so navedeni konkretni predlogi kako bi se mogla stvar v sporazumu s katoliškim episkopatom urediti, dokler se ne sklene nov šolski zakon.

Na vse to nam je došla edino rešitev ministrstva za prosveto dne 18. oktobra 1921. št. 47.056, ki nam pove, da se je

rojak g. kanonik Žlogar, ki je prihitel s č. o. provincijalom Usmiljenih bratov g. Leopoldom k sklepnim slovesnosti. Po procesiji sta prišla v župnišče župan g. Štublar in bivši župan Tomec ter sta se v imenu občine zahvalila č. gg. misijonarjem in vsej duhovščini na toliki trudoljubnosti za duhovno prenovljenje cele župnije. Res je spodbudno in ginljivo, ko se mlado in staro zbere v svojih oddelkih za svojimi zastavami ter moli in poje in se klanja Vsemogočnemu. Ta duh edinosti naj nas prešinja tudi za naprej, to bo gotovo najlepše plačilo č. g. dekanu župniku Pavlovčiču za vso skrb v blagor njemu izročeni ovčic.

Cerklje pri Krškem. Dne 30. aprila t. l. sta se sprla iz medsebojnega večletnega sovraštva Jurečič iz Črešnjic in Jamnik iz Jevše. Jamnik je pri tem smrtno zabodel Jurečiča. Liberalno časopisje je čelo to nesrečo razpihnilo v politično afero s tem, da so Jamnika proglasili za Orla, dočim ni bil nikdar član nobene katoliške organizacije, kar je pozneje tudi „Jutro“ ovrгло. Ker pa je bil umorjeni sploh znan kot javni grešnik ter je tudi njegov oče izjavil g. župniku, češ, da njegov sin, zvest sokolskim načelom, ni imel nikdar namena spokoriti se in tudi ni prejemal sv. zakramentov in ni hodil v cerkev, je bil g. župnik prisiljen izvršiti izobčenje iz katoliške vere in odreči zvonjenje in cerkveni pokop v smislu cerkvenih predpisov. Kljub temu pa sta bratranec in pokojnikov oče zvonila in se nista zmenila za izrecno prepoved g. župnika. Tudi pogreb se je vršil na cerkveno pokopališče brez dovoljenja g. župnika. Pokop je izvršil starosta cerkljanskega Sokola Vahčič s pomočjo učitelja iz Rajhenburga. Dr. Zdolšek, ki bi kot odvetnik in župan iz Brežic moral poznati pravila in še vedno veljavne zakone, je imel posmrten govor na pokopališču. — Sedaj pa liberalno časopisje vlačí strogo cerkvene predpise v dnevno politiko in napada g. župnika, ker se ni uklonil nasilju. To je nov dokaz, kako potrebno je v današnjih časih, da se katoličani strnejo v sklenjene vrste.

vse izvršilo temeljem zakona o ljudskih šolah z dne 19. aprila 1914. kraljevine Srbije, ki se je s sklepom ministrskega sveta dne 20. avgusta 1920. št. 10.030 razširil tudi na Bačko, Banat in Baranjo. Nočemo vpračati, je-li bilo potrebno, da se šolski zakon kraljevine Srbije uporabi za nove kraje, v katerih so povsem druge razmere, a zakoni morajo odgovarjati potrebam in razmeram, marveč hočemo samo eno naglasiti: Tudi po tem zakonu so dovoljene zasebne šole, kakor omenja ministr. odlok, in vse katoliške zasebne šole bi bile gotovo pripravljene zadostiti vsem zakonskim predpisom, ako bi se bile na to opozorile. Sestre v Vel. Bečkereku so dejansko prosile za dovoljenje, da smejo za 14.000 katoličanov obdržati svojo šolo, ki jo vodijo čndi že 42 let, ter so izjavile, da so pripravljene izpolniti vse pogoje, ki jih določi ministrstvo. Na to prošnjo pa so dobile od ministrstva odgovor: Ministrstvo za prosveto ne smatra potrebnim, da izda dovoljenje za nadaljni obstoj tej katoliški šoli, ker je v Vel. Bečkereku državna šola, a načelo ministrstva je, da ne dovoljuje ne verskih ne narodnih šol. Kljub temu je pa prav to ministrstvo v prav tem mestu dovolilo za 1200 židov konfesionalno židovsko šolo.

Društvene vesti.

„Dekliška Mar. družba“ v Šempetru priredi v nedeljo 14. t. m. 1. Predavanje času primerno. 2. Deklamacije. M. Elizabeta: Tebi Marija, Tebe čaka, Kraljica maja. (Deklica iz „Vrtca“ pred kapelico.) 3. Dve materi: igrokaz v 4 dejanjih. 4. Deklamacija. Simon Gregorčič: Srce človeško vseta stvar. 5. Živa slika: „Naše mladenke predejo in pojo“. 6. Povedalo se bo: Zasvetil je vstajenja dan! Živela svobodna Jugoslavija!... in drugo. — Prizorišče bo na „faravškem podu“. Čisti dobiček v najblažje namene. Pripeljite k prireditvi s seboj tudi svoje znance, prijatelje, sorodnike — skratka vsi ste prijazno vabljeni! Predstojništvo D. M. D.

Tedenske novice.

Kralj Aleksander se je vozil v torek opoldne skozi Novo mesto v avtomobilu na Hrvaško. Po povratku iz inozemstva se je mudil na Bledu v Bohinju ter v Ljubljani ter se nato vrnil v prestolnico.

Seja novomeškega obč. odbora se je vršila v pondeljek zvečer. Na sejo je bil povabljen tudi odbor za priključitev Kandije k Novemu mestu. Po brezuspešnem posredovanju g. vlad. svet. Vončine so se pogajanja zopet razbila z ozirom na sejmišče v Kandiji. Prihodnjič spregovorimo o tem obširnejše.

Shod za нравni prerod v Šmihelu. V nedeljo 7. maja je priredilo kat. prosv. društvo v Šmihelu shod za нравni prerod, ki je napolnil prostano dvorano. Že napolnjena dvorana je pokazala, da imajo tudi Dolenjci smisel za pametno in resno življenje. Zastopane so bile polnoštevilno vse katoliške organizacije: prosv. društvo Marijina družba, III. red, Orli, Orlice. Po splošno orisanem нравno propadajočem položaju je g. predsednik prosv. društva pojasnil нравni nivo najbližje novomeške okolice s konkrentnimi lučaji, ki je vzbudil pri poslušalcih odpor in trdno voljo pomagati v boju proti pijančevanju, preklinjevanju, ponočnem zapeljevanju in potepanju. G. župan Vovk je obljubil svojo pomoč, da se zatre gostilniško pijančevanje in razsipavanje ljudskega premoženja. Predsednik Orla je v krepkih besedah dal izraza veselju da pridobiva Orel novih sodelavcev na isto polje na katerem orlovstvo vrši neizprosni boj. Navdušen govor zastopnice Mar. družbe je vse zborovalce potegnil v ogenj. Zastopnica tretjega reda je poudarila dolžnost članov te organizacije, da ne skrbijo samo za lepo svoje življenje, biti morajo še bolj pionirji socialnega preroda po nauku in zgledu sv. Frančiška.

Po začrtanem podrobnem programu, po katerem naj se s pomočjo ljudstva nerravní val, ki grozi uničiti posebno našo mladino, je bilo zaključeno nad vse lepo zborovanje. Sekira je prvič udarila in ne brez uspeha. Bog pa naj blagoslovi to akcijo do popolne нравne preroditve lepe Dolenjske.

Za železniško zvezo Slovenije z moriem se je vršilo v nedeljo dne 7. t. m. javno zborovanje v Narodnem domu ob navzočnosti meščanstva in okolice. Zborovanje je otvoril g. Julij Kobe, pozdravil vladnega zastopnika g. okr. glavarja Sima-Gala in poslanca g. Kopača ter predlagal za predsednika župana šmihel-stopiške občine g. Vovka. G. Lovšin, predsednik odbora za zvezo dolenjskih železnic Kočevje-Severin in Črnomelj Severin, je pojasnil namen shoda, nakar je g. prof. Kovač z njemu lastno zgovornostjo poudaril važnost zveze Slovenije z morjem po Klodič-Hrvat-Kavčičevem načrtu. Ko sta govorila še še gg. Skalicky in posl. Kopač, je predsednik zaključil zborovanje in predlagal tozadevno resolucijo, ki je bila sprejeta soglasno. — Zborovanje je pokazalo važnost železniške proge po Klodič-Hrvat-Kavčičevem načrtu in Dolenjci se bodo vsekakor zavedali te važnosti s podpisovanjem obveznic za otvorenje predpriprav te proge.

Za letošnje drugo porotno zasedanje pri okrožnem sodišču v Novem mestu so izžrebani za glavne porotnike: — Bauer Josip, posestnik Laze — Fara, Dovšek Franc, kmet Sp. Laknice 12 — Mokronog. Avsec Matija, posestnik Miheljavas 15 — Petrovavas. Debeljak Franc, posestnik Malilog 11 — Loški potok. Polanc Anton, pos. valjčn. mlina Radeče 59. Arko Anton, poljedelec

Kračoli 22 — Gora. Grbec Josip ml. mesar Metlika 136. Rus Vide, posestnik Velike pece 15 — Višnja gora. Šutej Marko, posestnik Dol. Podgora 9 — Črnomelj. Arh Vinko, kmet Leskovec 41 — Krško. Pšenica Josip, posestnik Sodražica 27. Zihelr Janez, trgovec Mokronog 11. Pfeifer Joško, posestnik Krško. Klemenčič Janez, kmetovalec Sela 8 — obč. Suhor. Butina Anton, trgovec Kočevje 141. Levstek Ivaz, posestnik Sodrabica 6. Gorše Franc, posestnik Rakitnica 17 — Dolenja vas. Rudman Hugo, pos. in trg. Krška vas — Cerklje. Fabjan Alojz, posestnik in čevljar — Črnomelj 23. Barbič Jožef, posestnik in mlinar Šutna 2 — Sv. Križ. Glibe Franc, kmet Kukovo 11 — Polom. Selak Franc, pos. mesar in gost. Bučka 24. Režek Martin, kmet Radovica 26 — Metlika. Matjašič Josip, kmet Rakovec 1 — Božakovo. Vahčič Ivan, posestnik Cerklje — Krško. Tratar Anton, posestnik Skrovnik — Tržišče. Smrekar Alojz, posestnik Goriška gora 7 — Šmarjeta. Flajnik Peter, posestnik Hrast 2 — Vinica. Mikolič Franc, pos. in trg. Sodražica 79. Završek Peter, posestnik Zavrtače 5 — Kriška vas. Levstik Franc, posestnik Travniki 7 — Loški potok. Weibl Viktor, pos. in trg. Metlika 14. Gabrijan Leopold, pos. in trg. Metlika 139. Čepлак Rok, usnjak Radeče 88. Hutter Ivan, posestnik Sp. Mezelj 23 — Kočevje. Peterlin Janez, posestnik Srobotnik 6 — Vel. Lašče. — Za nadomestne porotnike pa: Splihal Franc, kavarnar Novo mesto 241. Brule Jožef, posestnik Smolinjavas 30. Avsec Josip, vrvar Novo mesto 266. Jerman Franc, posestnik Ločna 2. Muren Franc sladničar in posestnik Kandija 18. Durini Emil, trgovec Novo mesto 76. Malenšek Martin, posestnik Črmošnjice 14 Stop. Nahtigal Ivan, posestnik Irčavas 33. Kozoglav Franc, posestnik Dolna Težkavoda 5.

Članka „Novomeška politika“ v 18. številu in „Zadružna samozavest“ v 19. številu „Sedanjosti“ sta na prvi pogled upravičeno razburila nekatere novomeške trgovske in obrtniške kroge. Uredništvo se trudi in želi, da kljub temu, ker je list namenjen širokim slojem ljudstva, vzdržuje soglasje med vsemi stanoví v korist splošnosti v smislu krščanskih načel ljubezni in medsebojnega upoštevanja. V prvem članku, ki smo ga prejeli, nismo mogli opaziti nobene protistanovske osti, še manj pa osebnih žalitev. V članku se tudi nikjer ne trdi, da so Sokoli ali člani Obrtnega društva prekuenili in razdejali lopo Gospodarske Zveze. Tudi glede gg. Ogriča, Koširja, Buka in Maloviča pisec ni mislil na izkoriščanje članstva v osebno-žepne, ampak v „strankarsko-žepne namene v protikatoliškem in protiautonomističnem smislu.“ Osebnost žaliti kogarkoli niti pisec niti uredništvo ni imelo nobenega namena. — Članek „Zadružna samozavest“ pa je uredništvo priobčilo s polnim podpisom pisca, ki izjavlja, da je imel v mislih le veletrgovino v kapitalističnem smislu. Sploh pa je bila tendenca članka vzbuditi smisel med ljudstvom za zadružno idejo in organizacijo drobnega kapitala na tej podlagi. Zadružna ideja pa ne bo spodrinila trgovskega stanu, ker nima potrebne gibkosti izrabiti dani trenutek za cenejši nakup, kakor jo ima trgovec, ki ga ne vežejo zadružna pravila. Trgovec je zato sposobnejši v konkurenčnem boju. Zadružna ideja zahteva visoko stopnjo razvoja zadružne samozavesti. Ta pa pri nas ni še tako razvita. Poštena trgovina v zasebnih rokah zasluži torej polno vpoštevanje in je torej vsaka ost proti domačim trgovcem tudi v blagem namenu neupravičena. Mi iskreno želimo, da se Dolenjska sploh, posebno pa Novo mesto gospodarsko razvije, k čemur bodo v prvi vrsti pripomogli domači trgovci in obrtniki v soglasju z zadružni organizacijami. Razvita trgovina in obrt ste bili vedno znak blagostanja svoje okolice. Ne nasprotstva, temveč skupnost interesov vseh stanov bo rešila Slovenstvo. V to pomozi Bog! Prosimo torej prizadete, da to iskreno mišljeno pojasnilo blagohotno vzamejo na znanje.

Javen shod priredi KZ v nedeljo 14. maja po prvi sv. maši v Šmihelu. Ob 11. uri pa v Toplicah. Poročajo naši poslanci.

Lupis Vukič, o katerem je časopisje poročalo, da je bil ubit v Ameriki, se je zglasil v domovino, da je živ in zdrav.

Ljudska posojilnica v Novem mestu uraduje vsak dan, sprejema vloge in daje posojila pod najugodnejšimi pogoji. Zavod toplo priporočamo.

Kmetska Zveza.

K. Z. v Prečni je imela pretečeno nedeljo 7. t. m. sestanek, na katerem je poročal o splošnem političnem položaju tajnik SLS iz Novega mesta. — Sprejele so se sledeče resolucije.

Davkoplačevalci, zbrani na sestanku KZ v Prečni 7. maja 1922. so sprejeli predlagane sledeče resolucije.

1. Najodločneje ugovarjamo proti vsakemu zopetnemu povišanju davkov in zahtevamo, da se neenako razdeljeni davki izenačijo po vsej državi. Zahtevamo, da se trošarina na neobhodno potrebne predmete, kot sol, petrolej, sladkor in vžigalice, ki jih rabijo revni in delavni sloji za vsakdanje življenje, popolnoma odpravi.

2. Zahtevamo, da se denar, ki ga plačujemo davkoplačevalci tako težko, ne razžipa, ampak se naj ž njim štedi, da bo od naših žuljev imela korist tudi država in ne samo vlada.

3. Zahtevamo, da se polki, pri katerih služijo po večini slovenski fantje predstavijo v slovenske garnizije. Protestiramo proti surovemu zaničevanju vojakov naših sinov.

4. Gospode poslance prosimo, da vplivajo na merodajnih oblastih, da se tistim obrtnikom, ki izvršujejo svojo obrt samo v malem obsegu brez pomočnikov in učencev, dovoli samim delati, da se jim ne dela zaprek in se jih ne kaznuje. Obrtna postava naj se v tem smislu preuredi.

5. Zahtevamo revizijo ustave in zakonodajno najobsežnejšo avtonomijo. Slovenija mora ostati nerazdeljiva! Volitve naj se razpišejo čimprej.

6. Obsojamo vsako kršitev sloge in discipline v naših vrstah.

7. Jugoslovanskemu klubu izrekamo popolno zaupanje za njegov možat nastop za naše pravice. —

Ameriški novičar.

Raznoterosti. Izviren dopis. — Cenjeno uredništvo! Ravno ko se je pričelo že skoraj obupno stanje brezposelnih obračati nekoliko na bolje, razburil je glas stavke premogarjev celo skupino osemindesetih držav te ljudovlade. Nad pol milijona rudarjev je zastavkalo z dnem prvega malega travna; pa še vedno se množi število stavkujočih. V Windber, Pa.,

rudarski okolici, je prepovedano vsako zbiranje rudarjev v skupine, kar je naravnost protustavno po zakonih Združenih držav, kjer se krati svoboda govora in pa tiska. — V Brownsville, Pa., so najeti vojaki jezdili kar v gručo ljudi in jih okoli 30 pomandrili z konji. — Vođa delavskega združenja, zveze, je poskušal napeljati lastnike rudnikov na pogovor, pa so se mu posmehovali. Potem je Lewis priporočal, naj vlada prevzame rove. — V vzhodnem delu te ljudovlade, zastavkali so predilnicah in tkalnicah, ker jim nameravajo delodajalci odtrgati 20 odstotkov njih plače in jim podaljšati delavni čas. Vest iz Laurence Mass. pravi, da je nad 10.000 tkalskih delavcev tam v stavki. — Ker delajo ženske ceneje, sprejemajo rajše ženske v tovarne za manjšo plačo in tako izpodrivajo ceno in možko moč. — Politika igra velikansko ulogo po državah te skupine; tako nameravajo v prihodnje izrabljati brezžični brzojav in zrakoplove za govore pred volitvami. — Odkar so se tako silno namnožili avtomobili, postali so za pešce strašna nadloga po tukajšnjih mestah; skoraj ga ni dneva, da bi ne bil kak človek ubit na ulici, pohabljenih pa je po več sto na mesec. Imajo sicer postavo, da vozijo samo po 20 milj na uro, tudi jih kaznujejo zadnje čase, vendar še vedno drvijo z vso silo po ulicah. — Zakon je bil predložen in sprejet v postavodajni zbornici, da bodo nedržavljane te ljudovlade izgnali, ako se bodo pregrešili zoper prohibicijo. — Kakor še nikdar prej ponarejajo denarje in vrednostne papirje po Združenih državah. — Dne 5. mal. travna

zastupila se je Barbara Ješovar, stara 31 let, vpricho svojega očeta in rojaka Smrketa Prepeljali so jo v bolnišnico, vendar je takoj umrla. Ko je ležala mrtva, začela je hiša goreti in zgorelo je vse do tal, tudi truplo te nesrečne deklince. Neozdravljiva bolezen gnala jo je v obup. — V vseh Združenih državah pa imamo enega edinega delodajalca, s katerim so delavci zadovoljni in opravljajo delo v njegovih tovarnah in premogovnikih z udanostjo in drage volje, to je Henrik Ford iz Detroit, Mich. Pri njem delavci nimajo samo boljše plače in krajši delavni čas, pač pa ima še posebej najete uslužbene pregledovalce, ki gredo po hišah delavcev, uslužbenih pri Ford-u, in ako vidijo, da je potreba večja, prestavijo istega delavca, na boljše plačano mesto. — Z slovensko-narodnim pozdravom in željo, da bi se list razširil po Združenih državah Amerike. Agnes Šmuk, 1222 E 61 Street, Cleveland, Ohio, U. S. A. — Miha Standahar, Fr. Škole in Jan. Mauser v Jolietu so se vozili z avtomobilom, ki je v temi padel 7 m globoko čez cesto in se razbil. Šofer je mrtev, Štandahar se bori s smrtjo v bolnici, dočim sta Škole in Mavsar srečno ušla smrti z manj nevarnimi ranami. — Nogo je zlomil avtomobil Josipu Gogoli iz Studenčice na Gorenjskem.

Umrli so: V Clevelandu je bil povožen Fr. Kolenc iz Gor. vasi pri Mirni; istotam se je v tovarni smrtno ponesrečil Fr. Princ; v Calumetu je v rudniku našel smrt Ivan Lukežič; v Imperialu Pa., je Anton Turk, star 60 let, iz Novega mesta; v La Salle Ivan Seljak.

Proda se v Novem mestu stavbišče (sedaj stari pot), pripravno za zidanje hiše ali kakšno drugo poslojje. Več se izve pri lastniku Franju Grobovšek (gostilna Mógolič) v Novem mestu.

Trgovina ALFONS OBLAK
v Novem mestu
priporoča špecerijsko, kolonijalno
in galanterijsko blago.
Točna in solidna postrežba!

Tiskarna — Knjigarna
Knjigoveznica
J. Krajec nasl.
Novo mesto
se priporoča.

Gospodarska Zveza :- podružnica Novo mesto.

Na drobno!

Manufakturni oddelek

Na debelo!

je dobil večjo množino češkega blaga, kot žensko volneno blago, hlačevino, sukno za moške obleke itd.

samo 14 dni! ➡ 10% popusta ➡ samo 14 dni!

Priporoča svojo bogato zalogo umetnega gnojila, cementa, semen in galice!